

Către Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități

Propunere îmbunătățire Ordin pentru aprobarea criteriilor medico-psihosociale pe baza cărora se stabilește încadrarea în grad de handicap

PREAMBUL

Fundația Sense Internațional România¹ și Asociația Dincolo de Simțuri – asociația persoanelor cu surdocecitate din România salută inițiativa guvernului de a revizui criteriile de încadrare în grad de handicap.

Surdocecitatea este o dizabilitate multisenzorială gravă, de cele mai multe ori asociată și cu alte tipuri de dizabilități. Surdocecitatea generează dificultăți majore în sfera comunicării, a accesului la informație, în orientare și mobilitate. Surdocecitatea poate să fie congenitală sau dobândită, problematica fiind la fel de complexă atât într-un caz, cât și în celălalt. În cazul surdocecității congenitale, problemele de vedere pot fi evidente încă de la naștere, în timp ce cele auditive pot fi observate mai târziu. Surdocecitatea dobândită sau accidentală survine după naștere, din cauza unor boli sau traume, sau ca rezultat al procesului de îmbătrânire.

Menționăm că **surdocecitatea** este recunoscută prin Legea 448/2006 ca **dizabilitate distinctă**, fiindu-i atribuit **codul 10**. Cu toate acestea, **nu există criterii** în baza cărora serviciile de evaluare complexă pot încadra corect persoanele cu surdocecitate în tipul de handicap surdocecitate – cod 10. Din acest motiv, la nivelul întregii țări, există un număr foarte mic de persoane cu surdocecitate identificate – 80 de persoane cu surdocecitate², dintre care 8 copii și 72 adulți.

Subliniem faptul că pierderile de vedere și de auz nu se adună, ci se multiplică, impactul combinat al celor două deficiențe este profund și generează o dizabilitate distinctă, cu nevoi specifice de sprijin.

¹ www.surdocecitate.ro

² <https://anpd.gov.ro/web/wp-content/uploads/2025/07/ANPD-DSSS-NR.-PERS-HAND-TRIM-I-2025-PENTRU-STATISTICA-SITE.xls>

Venim către dumneavoastră cu rugămintea de a clarifica situația persoanelor cu surdocecitate din țara noastră și de a folosi această oportunitate de revizuire la criteriilor pentru a include în legislația revizuită criteriile aferente tipului de dizabilitate **surdocecitate**.

Pornind de la criteriile existente în ordinul propus, propunem completarea Capitolului 2 – Funcțiile senzoriale, cu punctul IV, după cum urmează:

IV. Evaluarea persoanelor cu surdocecitate (afectarea simultană a funcțiilor vizuale și auditive) în vederea încadrării în grad de handicap

1. Surdocecitatea reprezintă o dizabilitate multisenzorială complexă care afectează simultan atât funcția vizuală, cât și funcția auditivă a unei persoane. Acest tip de dizabilitate generează dificultăți semnificative în comunicare, acces la informație, în orientare în spațiu și mobilitate;
2. În evaluarea funcțiilor vizuale la persoana cu surdocecitate, vor fi folosiți indicatorii, parametrii, tabelul cu activități/limitări, respectiv participare/necesități de la punctul I – Evaluarea persoanelor cu afectarea funcțiilor vizuale în vederea încadrării în grad de handicap;
3. În evaluarea funcțiilor auditive la persoana cu surdocecitate, vor fi folosiți indicatorii, parametri, tabelul cu activități/limitări, respectiv participare/necesități de la punctul II – Evaluarea persoanelor cu afectarea funcțiilor auditive în vederea încadrării în grad de handicap;
4. La evaluarea complexă a persoanei cu surdocecitate, vor fi luate în considerare atât documentele medicale ce atestă afectarea funcțiilor vizuale, cât și documentele medicale ce atestă afectarea funcțiilor auditive.
5. În cazul în care doar una din cele două funcții senzoriale este încadrabilă în grad de handicap, cealaltă fiind și ea afectată dar la limita încadrării, dovedit prin documente medicale, persoana va putea fi încadrată la tipul de dizabilitate Surdocecitate (cod 10), handicap mediu.

Criterii încadrare

SURDOCECITATE (COD 10) HANDICAP MEDIU

Funcția vizuală handicap mediu + Funcția auditivă afectată la limita încadrării = Surdocecitate handicap mediu

Funcția vizuală afectată la limita încadrării + Funcția auditivă handicap mediu = Surdocecitate handicap mediu

SURDOCECITATE (COD 10) HANDICAP ACCENTUAT

Funcția vizuală handicap mediu + Funcția auditivă handicap mediu = Surdocecitate handicap accentuat

Funcția vizuală afectată la limita încadrării + Funcția auditivă handicap accentuat = Surdocecitate handicap accentuat

Funcția vizuală handicap accentuat + Funcția auditivă afectată la limita încadrării = Surdocecitate handicap accentuat

SURDOCECITATE (COD 10) HANDICAP GRAV

Funcția vizuală handicap mediu + Funcția auditivă handicap accentuat = Surdocecitate handicap grav

Funcția vizuală handicap accentuat + Funcția auditivă handicap mediu = Surdocecitate handicap grav

Funcția vizuală handicap accentuat + Funcția auditivă handicap accentuat = Surdocecitate handicap grav

SURDOCECITATE (COD 10) HANDICAP GRAV (cu/sau fără însoțitor)

Funcția vizuală handicap grav (cu sau fără însoțitor) + Funcția auditivă afectată la limita încadrării = Surdocecitate handicap grav (cu/sau fără însoțitor)

Funcția vizuală handicap grav (cu sau fără însoțitor) + Funcția auditivă handicap mediu = Surdocecitate handicap grav (cu/sau fără însoțitor)

Funcția vizuală handicap grav (cu sau fără însoțitor) + Funcția auditivă handicap accentuat = Surdocecitate handicap grav (cu/sau fără însoțitor)

Regăsiți mai jos o imagine de ansamblu a celor 11 combinații posibile pentru încadrarea la tipul de dizabilitate SURDOCECITATE (cod 10), gradele MEDIU, ACCENTUAT și GRAV (cu/sau fără însoțitor):

Funcția auditivă	Funcția auditivă afectată, fără încadrare, la limită	Handicap auditiv mediu	Handicap auditiv accentuat
Funcția vizuală			
Funcția vizuală afectată, fără încadrare, la limită	Nu se încadrează	Surdocecitate (cod 10) Handicap mediu	Surdocecitate (cod 10) Handicap accentuat
Handicap vizual mediu	Surdocecitate (cod 10) Handicap mediu	Surdocecitate (cod 10) Handicap accentuat	Surdocecitate (cod 10) Handicap grav
Handicap vizual accentuat	Surdocecitate (cod 10) Handicap accentuat	Surdocecitate (cod 10) Handicap grav	Surdocecitate (cod 10) Handicap grav
Handicap vizual grav (cu sau fără însoțitor)	Surdocecitate (cod 10) Handicap grav (cu sau fără însoțitor)	Surdocecitate (cod 10) Handicap grav (cu sau fără însoțitor)	Surdocecitate (cod 10) Handicap grav (cu sau fără însoțitor)

EXEMPLE DIN ALTE ȚĂRI

În martie 2025, organizația **Deafblind International**³ a publicat **Setul de Bază pentru Surdocecitate în Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății (CIF) a Organizației Mondiale a Sănătății (OMS)**⁴. Studiul a fost unul extrem de comprehensiv și a inclus date colectate din 54 de țări, folosind sistemul de codificare CIF, apoi combinate și prezentate la o conferință internațională de consens din Spania, în 2024. Procesul a dus la prima versiune a Setului de bază cuprinzător pentru surdocecitate. Anexăm la această adresă **Setul de bază cu 33 de astfel de itemi** (traducere în limba română).

În 2023, **Federația Mondială a Persoanelor cu Surdocecitate (World Federation of the Deafblind)** a publicat **Raportul Global privind Situația Persoanelor cu Surdocecitate**⁵, conform căruia *“persoanele cu surdocecitate reprezintă între 0,2% și 2% din populație, sunt un grup foarte divers, dar ascuns, iar persoanele cu surdocecitate sunt mai predispuse să fie sărace, șomere și cu rezultate educaționale scăzute”*. Se observă deci o diferență foarte mare între numărul persoanelor cu surdocecitate identificate în România și prevalența acestui tip distinct de dizabilitate la nivel global.

Adițional, cu titlu de exemplu, venim cu câteva modele din alte țări unde surdocecitatea este recunoscută ca dizabilitate distinctă și are criterii specifice.

NORVEGIA (definiția nordică)

Surdocecitatea este o dizabilitate combinată de vedere și auz, de o asemenea severitate, încât este dificil pentru simțurile afectate să se compenseze reciproc. Prin urmare, surdocecitatea este o dizabilitate distinctă.

În grade diferite, surdocecitatea limitează activitățile și restricționează participarea deplină la viața socială. Aceasta afectează viața socială, comunicarea, accesul la informații, orientarea și capacitatea de a se deplasa liber și în siguranță. Pentru a ajuta la compensarea deficienței combinate de vedere și auz, simțul tactil devine deosebit de important. Gradul de severitate a deficienței combinate de vedere și auz depinde de:

- momentul debutului, în special în ceea ce privește dezvoltarea comunicării și achiziția limbajului
- gradul și natura dizabilităților de vedere și auz
- dacă sunt congenitale sau dobândite
- dacă sunt combinate cu alte deficiențe
- dacă sunt stabile sau progresive

³ <https://www.deafblindinternational.org/>

⁴ <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/02646196251320351#fig1-02646196251320351>

⁵ <https://wfdb.eu/wfdb-report-2022/>

CROAȚIA

În evaluarea surdocecității, este necesar să se utilizeze definiția internațională a surdocecității, care afirmă că persoanele cu surdocecitate sunt persoane care prezintă următoarele combinații:

Surdocecitate severitate I: hipoacuzie și ambliopie

- Hipoacuzia include o dizabilitate de auz moderată și severă de la 40 la 80 dB la urechea cu cea mai bună acuitate reziduală în frecvențele de vorbire (500 - 4000 Hz).
- Ambliopia (vedere slabă) este considerată a fi atunci când acuitatea vizuală la ochiul mai bun, cu cea mai bună corecție posibilă, este de 0,1 până la 0,4 sau există o îngustare concentrică a câmpului vizual de 30 de grade sau mai puțin. În mod excepțional, la persoanele care au o acuitate vizuală reziduală de peste 0,4, dacă natura afecțiunii lor vizuale duce la o progresie negativă ulterioară și nu există posibilitatea de corecție optică.

Surdocecitate severitate II: cecitate și hipoacuzie

- Cecitatea este considerată a fi atunci când, la ochiul mai bun cu cea mai bună corecție posibilă, acuitatea vizuală este de 0,05 sau mai puțin, sau restul vederii centrale la ochiul mai bun cu cea mai bună corecție posibilă este de 0,25 cu o îngustare a câmpului vizual la 20 de grade sau mai puțin.
- Hipoacuzia include o dizabilitate de auz moderată și severă de la 36 la 80 dB la urechea cu cea mai bună acuitate reziduală în frecvențele de vorbire (500 - 4000 Hz).

Surdocecitate severitate III: surditate și ambliopie

- Surditatea este considerată a fi o pierdere a auzului în frecvențele de vorbire (500 până la 4000 Hz) mai mare de 93 dB.
- Ambliopia (vedere slabă) este considerată a fi atunci când acuitatea vizuală la ochiul mai bun, cu cea mai bună corecție posibilă, este de 0,1 până la 0,4 sau există o îngustare concentrică a câmpului vizual de 30 de grade sau mai puțin. În mod excepțional, la persoanele care au o acuitate vizuală reziduală de peste 0,4, dacă natura afecțiunii lor vizuale duce la o progresie negativă ulterioară și nu există posibilitatea de corecție optică.

Severitate IV: Surdocecitate totală

- Surditatea este considerată a fi o pierdere a auzului în frecvențele de vorbire (500 până la 4000 Hz) mai mare de 93 dB.
- Cecitatea este considerată a fi atunci când la ochiul mai bun cu cea mai bună corecție posibilă acuitatea vizuală este de 0,05 sau mai puțin, sau restul vederii centrale la ochiul mai bun cu cea mai bună corecție posibilă este de 0,25 cu o îngustare a câmpului vizual la 20 de grade sau mai puțin.

INDIA

Conform Legii privind drepturile persoanelor cu dizabilități (RPwD) din 2016, surdocecitatea este recunoscută ca o categorie separată de dizabilitate. Definiție: „O afecțiune cu deficiențe combinate de auz și vedere care cauzează dificultăți severe de comunicare, dezvoltare și educație.”

INDICATORI MEDICALI

Dizabilitate de auz:

Adulți: Pierderea auzului ≥ 60 dB în urechea mai bună.

Dizabilitate de vedere:

- Cecitate: Vedere $< 6/60$ sau câmp vizual $< 20^\circ$ în ochiul mai bun.
- Vedere slabă: Vedere $< 6/18$, dar $\geq 6/60$ în ochiul mai bun.

Surdocecitate: Când ambele dizabilități apar împreună (chiar dacă una este parțială).

INDICATORI FUNCȚIONALI

O persoană este cu surdocecitate dacă:

- Nu răspunde constant la sunete sau voci.
- Nu poate recunoaște clar fețe, obiecte sau gesturi.
- Are dificultăți mari de comunicare (vorbi, semne, gesturi, tactil).
- Are dificultăți de mobilitate/orientare în medii noi.
- Depinde foarte mult de atingere sau îndrumare fizică.
- Prezintă întârzieri în învățare, interacțiune socială și activități zilnice în comparație cu colegii.

Oana Georgiana Ene

Președinte

Asociația Dincolo de Simțuri

contact@dicolodesimturi.ro

0748612771

Etelka Czondi

Director

Fundația Sense Internațional România

eczondi@senseint.org.ro

0741074044

ANEXĂ

Setul de Bază pentru Surdocecitate în Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății (CIF) a Organizației Mondiale a Sănătății (OMS)

Traducere din limba engleză. Forma originală: <https://osf.io/nk29j/>

N = 33

FUNCȚIILE CORPULUI (N = 4)

= funcții fiziologice ale sistemelor corpului (inclusiv funcțiile psihologice)

b210	Funcțiile vizuale
	Funcții senzoriale legate de detectarea prezenței luminii și de detectarea formei, dimensiunii, formei și culorii stimulilor vizuali. Include: funcții ale acuității vizuale; funcții ale câmpului vizual; calitatea vederii; funcții de detectare a luminii și culorii, acuitate vizuală la distanță și aproape, vedere monoculară și binoculară; calitatea imaginii vizuale; deficiențe precum miopia, hipermetropia, astigmatismul, hemianopsia, daltonismul, vederea de tunel, scotom central și periferic, diplopie, orbire nocturnă și adaptabilitate deficitară la lumină. Exclude: funcții perceptive (b156)
b230	Funcțiile auditive
	Funcții senzoriale legate de detectarea prezenței sunetelor și de discriminarea locației, tonalității, intensității și calității sunetelor. Include: funcții ale auzului, discriminarea auditivă, localizarea sursei sonore, lateralizarea sunetului, discriminarea vorbirii; deficiențe precum surditatea, deficiența de auz și pierderea auzului. Exclude: funcții perceptive (b156) și funcții mentale ale limbajului (b167)
b235	Funcții vestibulare
	Funcții senzoriale ale urechii interne legate de poziție, echilibru și mișcare. Include: funcții de poziție și simț pozițional; funcții de echilibru ale corpului și mișcare. Exclude: senzație asociată cu auzul și funcțiile vestibulare (b240)
b265	Funcția tactilă
	Funcțiile senzoriale de atingere a suprafețelor, texturii sau calității acestora. Include: funcții de atingere, senzația tactilă; deficiențe precum amorțeală, anestezie, furnicături, parestezie și hiperestezie. Exclude: funcții senzoriale legate de temperatură și alți stimuli (b270)

ACTIVITĂȚI ȘI PARTICIPARE (N = 20)

= executarea unei sarcini sau acțiuni de către un individ și implicarea într-o situație de viață

d110	Privitul
	Utilizarea intenționată a simțului văzului pentru a experimenta stimuli vizuali, cum ar fi urmărirea vizuală a unui obiect, vizionarea unui eveniment sportiv, a unor persoane sau a copiilor care se joacă.
d115	Ascultatul
	Utilizarea intenționată a simțului auzului pentru a experimenta stimuli auditivi, cum ar fi ascultarea radioului, a vocii umane, a muzicii, a unei prelegeri sau a unei povești spuse.
d120	Alte forme de percepție
	Utilizarea intenționată a celorlalte simțuri de bază ale corpului pentru a experimenta stimuli, cum ar fi atingerea și simțirea texturilor, gustarea dulciurilor sau mirosirea florilor.
d166	Cititul
	Efectuarea de activități care implică înțelegerea și interpretarea limbajului scris (de exemplu, cărți, instrucțiuni, ziare în format text sau Braille), în scopul obținerii de cunoștințe generale sau informații specifice. Include: Înțelegerea și interpretarea limbajului scris în formă standard de litere sau caractere, precum și a textului creat cu simboluri unice, cum ar fi pictogramele. Exclude: învățarea cititului (d140).
d170	Scrisul
	Utilizarea sau producerea de simboluri sau limbaj pentru a transmite informații, cum ar fi producerea unei înregistrări scrise a evenimentelor sau ideilor sau redactarea unei scrisori. Exclude: învățarea scrisului (d145)
d230	Realizarea rutinelor zilnice
	Efectuarea de acțiuni simple sau complexe și coordonate pentru a planifica, gestiona și îndeplini cerințele procedurilor sau sarcinilor zilnice, cum ar fi bugetarea timpului și elaborarea de planuri pentru activități separate pe parcursul zilei. Include: gestionarea și îndeplinirea rutinei zilnice; gestionarea propriului nivel de activitate. Exclude: îndeplinirea mai multor sarcini (d220)
d240	Gestionarea stresului și a altor solicitări psihologice
	Efectuarea de acțiuni simple sau complexe și coordonate pentru a gestiona și controla cerințele psihologice necesare pentru îndeplinirea sarcinilor care impun responsabilități semnificative și implică stres, distragere a atenției sau crize, cum ar fi conducerea unui vehicul în trafic intens sau îngrijirea multor copii. Include: gestionarea responsabilităților; gestionarea stresului și a crizelor
d310	Comunicarea prin - primirea - mesajelor rostite
	Înțelegerea sensurilor literale și implicite ale mesajelor din limbajul vorbit, cum ar fi înțelegerea faptului că o afirmație afirmă un fapt sau este o expresie idiomatică, cum ar fi răspunsul și înțelegerea mesajelor vorbite.

d315	Comunicarea prin - recepționarea - mesajelor nonverbale
	Înțelegerea sensurilor literale și implicite ale mesajelor transmise prin gesturi, simboluri și desene, cum ar fi realizarea faptului că un copil este obosit atunci când își freacă ochii sau că un clopoțel de avertizare înseamnă că există un incendiu. Include: comunicarea cu - recepționarea - gesturi corporale, semne și simboluri generale, desene și fotografii
d320	Comunicarea prin - recepționarea - mesajelor formale în limbajul semnelor
	Recepționarea și înțelegerea mesajelor în limbajul semnelor formal cu sens literal și implicit.
d325	Comunicarea prin - primirea - mesajelor scrise
	Înțelegerea sensurilor literale și implicite ale mesajelor transmise prin limbaj scris (inclusiv Braille), cum ar fi urmărirea evenimentelor politice în ziarul cotidian sau înțelegerea intenției scripturilor religioase.
d340	Producerea de mesaje în limba semnelor formală
	Transmiterea, prin limba formală a semnelor, a sensului literal și implicit.
d360	Utilizarea dispozitivelor și tehnicilor de comunicare
	Utilizarea dispozitivelor, tehnicilor și altor mijloace în scopul comunicării, cum ar fi apelarea telefonică a unui prieten. Include: utilizarea dispozitivelor de telecomunicații, utilizarea mașinilor de scris și a tehnicilor de comunicare
d460	Deplasarea în diferite locații
	Mersul pe jos și deplasarea în diverse locuri și situații, cum ar fi mersul între camerele unei case, în interiorul unei clădiri sau pe strada unui oraș. Include: deplasarea în interiorul casei, târarea sau cățărarea în interiorul casei; mersul pe jos sau deplasarea în interiorul clădirilor, altele decât casa, și în afara casei și a altor clădiri.
d470	Folosirea mijloacelor de transport
	Utilizarea mijloacelor de transport pentru a se deplasa ca pasager, cum ar fi transportul cu o mașină, autobuz, ricsă, jitney, cărucior sau cărucior pentru copii, vehicul cu propulsie animală, taxi privat sau public, tren, tramvai, metrou, barcă sau aeronavă. Include: utilizarea mijloacelor de transport cu propulsie umană; utilizarea mijloacelor de transport motorizate private sau publice Exclude: deplasarea cu ajutorul echipamentelor (d465); conducerea mașinii (d475)
d620	Achiziția de bunuri și servicii
	Selectarea, procurarea și transportul tuturor bunurilor și serviciilor necesare pentru viața de zi cu zi, cum ar fi selectarea, procurarea, transportul și depozitarea alimentelor, băuturilor, îmbrăcăminte, produselor de curățenie, combustibilului, articolelor de uz casnic, ustensilelor, articolelor de gătit, materialelor de joacă și recreere, aparatelor și uneltelor de uz casnic; procurarea utilităților și a altor servicii de uz casnic. Include: cumpărături și colectarea strictă a strictului necesar Exclude: dobândirea unui loc de locuit (d610)

d760	Relații familiale
	Crearea și menținerea relațiilor de rudenie, cum ar fi cu membrii familiei nucleare, familia extinsă, familia adoptivă și familia vitregă, relațiile mai îndepărtate, cum ar fi verișorii de gradul doi sau tutorii legali. Include: relații părinte-copil și copil-părinte, relații între frați și familia extinsă
d820	Educație școlară
	Obținerea admiterii la școală, educație; asumarea tuturor responsabilităților și privilegiilor legate de școală; învățarea materialelor de curs, a materiilor și a altor cerințe curriculare într-un program de învățământ primar sau secundar, inclusiv participarea regulată la școală; colaborarea cu alți elevi, urmarea instrucțiunilor profesorilor, organizarea, studierea și îndeplinirea sarcinilor și proiectelor atribuite și avansarea la alte etape ale educației.
d845	Dobândirea, păstrarea și încetarea unui loc de muncă
	Căutarea, găsirea și alegerea unui loc de muncă, angajarea și acceptarea unui loc de muncă, menținerea și avansarea într-un loc de muncă, o meserie, o ocupație sau o profesie și părăsirea unui loc de muncă într-un mod corespunzător. Include: căutarea unui loc de muncă; pregătirea unui CV sau a unui curriculum vitae; contactarea angajatorilor și pregătirea interviurilor; menținerea unui loc de muncă; monitorizarea propriei performanțe la locul de muncă; acordarea unui preaviz; și încetarea unui loc de muncă.
d910	Viața în comunitate
	Implicarea în toate aspectele vieții sociale comunitare, cum ar fi implicarea în organizații caritabile, cluburi de servicii sau organizații sociale profesionale. Include: asociații informale și formale; ceremonii Exclude: angajare neremunerată (d855); recreere și timp liber (d920); religie și spiritualitate (d930); viață politică și cetățenie (d950)

FACTORI DE MEDIU (N = 9)

= alcătuiesc mediul fizic, social și atitudinal în care oamenii trăiesc și își desfășoară viața

e115	Produse și tehnologii pentru uz personal în viața de zi cu zi
	Echipamente, produse și tehnologii utilizate de persoane în activitățile zilnice, inclusiv cele adaptate sau special concepute, amplasate în, pe sau în apropierea persoanei care le utilizează. Include: produse și tehnologii generale și de asistență pentru uz personal Exclude: produse și tehnologii pentru mobilitate și transport personal în interior și în exterior (e120); produse și tehnologii pentru comunicare (e125)
e240	Lumină
	Radiație electromagnetică prin care lucrurile devin vizibile fie prin lumina soarelui, fie prin iluminarea artificială (de exemplu, lumânări, lămpi cu ulei și electricitate) și care poate oferi informații utile sau care distrag atenția despre lume. Include: intensitatea luminii; calitatea luminii; contraste de culoare

e250	Sunet
	Un fenomen care este sau poate fi auzit, cum ar fi bubuiturile, țiuiturile, bubuiturile, fluieratul, țișetele sau bâzâitul, în orice volum, timbru sau ton și care poate oferi informații utile sau care distrag atenția despre lume. Include: intensitatea sunetului; calitatea sunetului
e255	Vibrații
	Mișcare regulată sau neregulată de la un obiect la altul și de la altul, cauzată de o perturbare fizică, cum ar fi trepidațiile, trepidațiile bruște, mișcările bruște și sacadate ale lucrurilor, clădirilor sau persoanelor cauzate de echipamente mici sau mari, aeronave și explozii. Exclude: evenimente naturale (e230), cum ar fi vibrațiile sau zguduirile pământului cauzate de cutremure.
e310	Familia apropiată
	Persoane înrudite prin naștere, căsătorie sau altă relație recunoscută de cultură ca familie imediată, cum ar fi soți/soții, parteneri/partenere, părinți, frați/surori, copii, părinți adoptivi, părinți adoptivi și bunici. Exclude: familia extinsă (e315); furnizori de îngrijire personală și asistenți personali (e340)
e320	Prieteni
	Persoane care participă în mod apropiat și continuu la relații caracterizate prin încredere și sprijin reciproc.
e340	Furnizori de servicii de îngrijire personală și asistenți personali
	Persoane care oferă servicii de sprijinire a persoanelor în activitățile lor zilnice și în menținerea performanței la locul de muncă, în educație sau în alte situații de viață, fie prin fonduri publice sau private, fie pe bază de voluntariat, cum ar fi furnizorii de sprijin pentru întreținerea și gestionarea locuinței, asistenții personali, asistenții de transport, personalul plătit, bonele și alte persoane care funcționează ca îngrijitori principali. Exclude: familia apropiată (e310); familia extinsă (e315); prietenii (e320); serviciile generale de asistență socială (e5750); profesioniștii din domeniul sănătății (e355)
e355	Profesioniști din domeniul sănătății
	Toți furnizorii de servicii care lucrează în contextul sistemului de sănătate, cum ar fi medici, asistente medicale, fizioterapeuți, terapeuți ocupaționali, logopezi, audiologi, orteziști-proteziști, asistenți sociali medicali. Exclude: alți profesioniști
e460	Atitudini ale societății
	Opinii și credințe generale sau specifice, în general, deținute de persoanele dintr-o cultură, societate, subcultural sau alt grup social despre alți indivizi sau despre alte probleme sociale, politice și economice, care influențează comportamentul și acțiunile grupului sau individuale.